

Amicul Școalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Alba de jos.

Apare săptămânal sub îngrijirea Dlui Revizor școlar

MARIAN SASU.

Abonament :

120 lei pe an pentru membrii corpului didactic.
iar pentru comitele școlare și partc. 150 lei.
Redacția și Administrația la biroul Revizoratului școlar — Aiud.

Insertiuni și reclame

se publică după tarif. — Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se înapoiază

Un număr 3 lei.

Scrisul Românesc în Provincie ;

BCU Cluj / Fapte dela Noi. library Cluj

Dacă lipseau în provincie instituțiile culturale și înaintarea civilizației ar fi fost legată de publicațiile anume menite acestui scop; am fi asistat fără îndoială la o degenerare a culturii abia concepută; deoarece organele de presă cu intenții ideale abia își târăsc zilele; ba multe din cele mai bune s'au stins fiindcă nu puteau face față necesității resurselor materiale. Cititorii lipsesc, lipsește și contribuția lor. Cei, cari totuș doresc o realizare în bine a acestor nevoi; n'au măcar prisosința materială de-a acoperi nevoile unui abonament la o revistă fie ea cât de modestă. Riscul de jertfă nu-l prețindem; îl obișnuesc prea puțini aceia, cari au o țintă supremă în afară de marginile bogăției. În acest feliu lipsind baza de prima existență, *materia*, publicațiile periodice românești din provincie dispar încurând.

Mă abțin dela pretențiosul titlu și tratez chestiuni locale de unde cred, va eși o icoană aproape fidelă a scrisului românesc în Ardeal.

Un mic istoric :

Aiudul este — acum când n'ar mai trebui să fie — unul

din cele mai însemnăle centre de cultură ungurească; manifestată însă prin prisma fanatismului și șovinismului caracteristic acestui neam. Ungurii au un ziar; apare în cele mai bune condițiuni tehnice; fără a fi condus de principii cât de puțin altruiste, ba chiar dispus e demultori a fi semănătorul semințelor din mărunț discordanțelor; servind în cazuri semnificate cred; ca mijloc de calomnii, între pușinele elemente românești din localitate.

Atât la activitatea spiritului maghiar, lăsând deoparte alte manifestății de acest fel, mai adaug însă un lucru întrucât acesta ar fi cât de puțin în legătură cu celace vreau să spun; că, industria și comerțul complet este jidovit, în adevărat sens, pentru că acești stăpâni ai materiei nu se mulțumesc numai cu atât; nu e destul că ne-au asuprit mai mult ca Ungurii în trecut, dar azi ne sfidează neamul și legea! Dela ei va aștepta răsplată scrisul românesc? Nu uitați, că înainte de-ai obliga autoritățile de-a cumpăra stindarde în culorile țerii, afixau la serbări pe casele lor, nu steaguri românești ci *Zdrențe!* în culori șterse de ploii. Traducerile de firme și alte necesități cu intenție ne stălcesc limba; sunt aceste fapte de infamie și dejosire națională; noi însă tăcem și străinii să plâng la liga națiunilor, scrisul românesc de acest fel de oameni va fi apreciat?

Săși spună cuvântul cei chemați! eu îmi cer iertare pentru paranteză.

Acum; ce facem noi Românii în Aiud? Aici unde era nevoie de-o întărire solidă națională pentru ridicarea măcar la echivalere a elementului românesc cu cel maghiar; n'avem un ziar românesc! Ne mărginim la o revistă modestă susținută și asta oficios de corpul didactic. Aveam și noi odată un ziar „Zorile“. Acesta a pierit, fiindcă lipsea concursul material al iubitorilor de carte. Să judece acei ce vreau să-și dea-seama de progresul scrisului la noi; că fapte, ca cea de sus, s'au repețit.

Apelurile sunt zadarnice; cei mai mulți oameni cu situație nu-și stîrbesc capitalul pentru o revistă nenorocită, ori fac acest lucru din oarecari considerații străine

cultivării sufletești; de-ar fi măcar așa ar salva puținul ce se preocupă.

Cei bogați nu citesc; n'au nevoie de așa ceva; ei văd numai cifre; unu urmat de alți numeri; asta e tot ce gândesc.

Din domeniul acesta cunosc un fapt odios din calea afară, din cele mai regretabile. (Celor ce citesc le spun cuvintele; „*escepția întărește regula*“). La apariția revistei: „Amicul Școalei“ s'a trimis numărul prim și altor persoane cari nu erau obligate oficios, decât sufletește la abonare. Astfel s'a trimis și unui cunoscut peste multe ținuturi — pentru bogățiile lui — și acesta primind revista îngâmfat a tras cu negru peste numele lui și a expediat-o înapoi... la redacție.

Între milioanele lui nu avea loc obolul pentru apostolii neamului... În casa lui nu încăpa o publicație românească! Acesta nu mai are sentiment și suflet fiindcă pe el și-a clădit zidirea materia hidoasă. De unde se așteaptă atunci sprijinul? Cine va răspândi cultura?

Cazul de puțină înportanță de mai sus să fie, celor ce vreau; îmboldul de-a servi mulțimea!

Iată de ce sprijinul este mărginit la elementele ce înțeleg jertfa, la cei ce seamănă credința în biserica existenții, în școală.

Voi ce vă jertfiți viața între patru ziduri; închi-nați-vă științei și progresului; *Vă va răsplăti Provi-dența! prin Voi trăește neamul și țara!* Ion Rașiu.

Cărți și Reviste.

Anuarul școalei industriale de ucenice din Cluj pe anul școlar 1924/1925 de Cristofor Epure. Pe 36 pagini se dau informații precise despre situația acestei școale, care a fost cercetată în acest an de 310 eleve străine și *numai 45 române*. Un fapt, care trebuie să ne pună pe gânduri.

Edouard Schuré: „*Isus*“, în românește de P. Mușoiu. Biblioteca revistei Ideei, care se citește cu mare curiozitate până la sfârșit. Credem însă, că părerile autorului asupra divinului, Isus nu vor fi aprobate împărtășită de toți cititorii.

Partea oficială.

No. 2106—1925.

Vă trimitem spre știre și strictă conformare copia ordinului Inspectoratului Regional al Învățământului No. 16847/1925.

„Socotim folositor să dăm câteva deslusiri asupra datoriiilor ce au învățătorii de îndeplinit la începutul anului școlar, pe care să le comunicați învățătorilor”.

1. Cea dintâiu treabă ce o are de făcut învățătorul este să înscrie elevii. La școlile cu mai mulți învățători înscrierile cad în sarcina directorului ajutat la nevoie și de ceilalți învățători.

Mai întâiu revizuesc după matricolă contingentele vechi: promovați și repetenți, trecându-se, fiecare elev, la clasa sa, pe câte o foaie liberă. Se procedează apoi la noi înscrieri: dela 5—7 ani în școlile de copii mici, dela 7—16 ani în școlile primare, dela 16—18 în școlile de adulți. Intrucât învățământul este obligatoriu, nu pot fi scutiți de școală decât cei nedesvoltați la minte sau care au vre-o infirmitate fizică dovedită de un medic că se fac incapabili de școală. Scutirile se fac numai cu aprobarea inspectoratului. În satele unde sunt și școli confesionale și școli de stat, înscrierile în toată întregimea lor se fac la școlile de stat între prima și 15 Septembrie: iar părinții care își dau copii la școli similare celor de stat (confesionale particulare) vor înștiința în scris pe directorul școlii de stat, iar acesta va controla dacă în adevăr s'au înscris în școlile similare arătate și dacă frecventează regulat școala la care s'au înscris. Elevii care urmează la școala statului, înscriși fiind în școlile confesionale, sunt supuși obligativității la fel cu cei ai statului. Amenzile incasate dela acestia, se varsă la comitetul școlar al școlii de stat. Domnii revizorii și subrevizori sunt datori să cerceteze în școlile confesionale, dacă în adevăr se ține în regulă evidența absențelor, și dacă legea obligativității se aplică la fel cu cea a statului. Acele școli confesionale care nu aplică obligativitatea vor suferi represiuni, iar elevii asupra cărora nu s'a aplicat obligativitatea, la fel cu cei dela școala statului, vor fi înscriși din oficiu la școala de stat.

2. În listele provizorii pe lângă contingentele vechi și pe lângă ctg. nou, vor fi înscriși și acei elevi din alte localități, care s'au strămutat cu familiile lor în localitatea unde e școala. Acești elevi vor trebui să aducă dela școala unde au urmat mai înainte, copie depe foaia matricolă a ultimei clase.

3. Înainte cu câteva zile de începerea anului școlar, directorul va convoca pe toți colegii dela școala sa și împreună vor trece în revizita salele și clasă, examinând dacă reparația nu lasă nimic de dorit, mobilierul școlar, materialul didactic și dacă s'au adus lemnele necesare școlii, incheind un proces verbal de constatările făcute. O copie depe acest proces verbal se va înainta revizoratului și alta comitetului școlar comunal. Se înțelege că

la școlaele unde-i un singur învățător, treaba aceasta o va face învățătorul. Vor alcătui apoi lista de cărți. La alcătuirea acestei liste se va ține seamă ca pentru anul școlar se aplică programa nouă la clasele 1, 2, 5 și 6, iar pentru clasele 3 și 4 se aplică vechea programă. Măsura aceasta e luată prin decizia ministerială No.— 1925, Deci și cărțile introduse vor fi alese în conformitate cu aceasta decizie. Ca să nu se greșească la alegerea cărților, țineți seamă de cele recomandate în Vatra școlară No. 13. Prin aceasta toți învățătorii având cărți uniforme, ușor se va putea face comparație între progresul dela o școală la alta școală, iar discuțiile asupra ținerii lecțiilor de probă depe la diferitele cercuri culturale vor putea cu mai multă ușurință să fie urmărite de colegi, intrucât cuprinsul lecției va fi cunoscut de toți deopotrivă. Asupra cărților introduse se va incheia un proces verbal care se va trimite revizoratului, iar în fiecare sală de clasă, alături de orar, se va fixa în perete și lista cărților introduse. Cumpărarea de cărți, de către elevi, potrivit legii este obligatorie. Este știut, că progresul învățământului în bună măsură se datorește și manualelor didactice. De aceea învățătorul va face eforturi să cumpere toate cărțile pentru elevi, chiar dela începutul anului. Să nu se mai vadă în școli cărți neaprobate de minister, ori câte două trei rânduri de cărți de diferiți autori pentru aceeași clasă. Acest lucru nunumai, că îngreuează învățământul și pentru învățător și pentru elev, dar atrage după sine și pedeapsă.

4. În ziua de 15 crt. încep cursurile. Părinții vor fi avizați prin bătăi de tobe, prin anunțuri, ori prin cuvântări în biserici, că în aceasta zi au să se prezinte cu elevi la școală. Va fi invitat și preotul, comitetul școlar și primarul. În reședintele de plasă primpretorul, iar în capitalele de județ prefectul. La ora 9 se oficiaza sfințirea în cea mai incăpătoare sală, sau dacă e popor mult și elevi și părinți în curtea școlael. Urmează apoi cuvântarea de rigoare ținuta de director, în care se arată datoriile părinților și elevilor față de școală. Cu acest prilej se dau deslușiri asupra obligativității și a riscurilor la care legea supune pe părinți care nu-și trimit regulat copii la școală. Se citește de către director, apoi numele elevilor pe clase, și acelor din cursul primar, supraprimar și adulți, anunțându-se pentru cei dela cursul complimantar și adulți la școlaele serale începerea la 1 Noemvrie. [Art. 80]. În urmă se impart elevii pe clase. Clasele V și VI la școlaele primare urbane se ține în tot anul școlar. Cursurile de adulți la școlaele rurale țin 4 luni cu câte 12 ore pe săptămână, (cu incepere dela 1 Noemvrie) iar în restul anului școlar câte 2 ore pe săptămâna: la școlile urbane cursurile de adulți țin 6 luni cu câte 12 ore pe săptămână, iar restul anului cu câte 6 ore pe săptămână. Fiecare învățător își ia în primire clasa odată cu lista provizorie de inscriere, recomandă elevilor lista de cărți și apoi îi concediază până în ziua următoare de clasă, când încep regulat școlael.

5. Zilele următoare fiecare învățător își completează registrul catalog [de chemare] cu toate datele cele arată rubricile. În urmă fiecare învățător își ține în acest registru absențele din listele provizorii și apoi, continuă cu ținerea la curent a frecvenței.

6. Odată cu începerea anului școlar, începe și notarea la registrul de prezență. Fiecare învățător își trece lecțiile ce le face zi cu zi. Registrul de prezență trebuie să fie icoana findelă a activității învățătorului. El arată materialul parcurs, rămânând ca la inspecție să se vadă anume cum a fost făcut.

7. Fiecare învățător, la școlile cu mai mulți învățători va ține seamă de frecvența fiecărui elev în parte. Dacă un elev absentează nemotivat, părintele e dator ca în cel mult trei zile dela absențării, să înștiințeze pe învățători, cerând motivarea, care se va da numai pentru boală, sau pentru forță majoră (Vezi art. 24 din lege). Cei care fac declarații false sunt pedepsiți cu 100 lei amendă, plus amenda pentru absențele elevului. La sfârșitul fiecărei săptămâni învățătorii dau directorului listele cu absențele nemotivate. Listele cu elevii, care au cel puțin 3 absențe nemotivate se înaintează unei delegații anume aleasă din sânul comitetului școlar. Această delegație cheamă pe reprezentanții copiilor și le arată pedepsele la cari se expun, dacă nu-și trimit copii la școală.

La 15 și 30 a fiecărei luni [în cazul din anul acesta la 30 Sept.]. Delegația comitetului comunal înaintează perceptorului lista de amenzi, care conform art. 29 procedează la încasare până cel mai târziu în 20 zile dela primirea lor, pentru care lucru ia o remiză de 15%. În caz când perceptorul nu încasează, plătește el amenzile, iar la recidivă e amendat cu indoitul sumelor ce trebuie să încaseze, și dat în judecata la jud. de Ocol pentru plata tuturor amenzilor. [Dacă varsă suma cu gând s'o încaseze peste termenul de 20 zile, nu beneficiază de remiză]. Pentru primele absențe dintr'o perioadă de 15 zile amenda e egală cu $\frac{1}{4}$ din prețul zilei de muncă, prețul zilei de munca este cel potrivit cu localitatea, dar nu se încasează ci rămâne în suspenzie până la o nouă absențare. Prima amendă nu se mai execută în cazul când elevul numai absentează timp de trei luni. Dacă însă absențele se repetă în săptămâna următoare, amenzile se vor ridica treptat adaogându-se și prima amendă. A doua amendă e pentru fiecare absență $\frac{1}{2}$ din prețul unei zile de muncă; în a treia perioadă $\frac{3}{4}$ iar pentru a 4-a perioadă amenda e egală pentru fiecare absență de o zi, cu prețul unei zile de muncă. Dacă și după al 4-lea grad de amendă părinții rămân refractari, vor fi trimiși în fața judecătoriei de Ocol [Art. 27]. Judecata se face de urgență, luându-se ca bune actele prezentate de comitetul școlar și condamnând recalcitrantul pentru fiecare zi o amendă dela 20—50 Lei pe zi. Amenzile pronunțate de justiție se pot transforma în închisoare, socotindu-se câte 20 Lei de fiecare zi de închisoare. La sfârșitul fiecărei luni [Art. 30] delegația comitetului școlar verifică registrul chitanțier dacă percep-

torul a încasat amenzile la termen. În caz de neexecutare, comunică revizoratului școlar, iar acesta face intervențiile pentru pedepsirea percepților (Art. 29). Amenda după aceleași norme se aplică copiilor dela grădinile de copii.

8. În cursul supraprimary [complimentar] se înscriu absolvenții cl. IV. care nu urmează la nici o școală secundară, comercială, medie, normală, de meserii, profesională de fete. Tot aci se înscriu elevii până la 16 ani, cari au urmat un an sau doi la școala secundară, normală, comercială medie de meserii ori ucenici, dar cari au întrerupt studiile. Pentru cursul supraprimary, potrivit programului se va da cea mai mare dezvoltare lucrărilor practice. Cursul supraprimary are trei secții: agricolă, industrială și comercială. Fiecare școala își va alege pe aceea care convine localității respective. În ce privește programa, orariul și manualele didactice pentru clasele V. și VI. se vor da ulterior lămuriri intrucât am cerut dela Onor. Minister exemplarele necesare de programă, iar manualele didactice sunt sub tipar. Unde sunt școale cu un singur învățător și cu cel puțin 20 elevi de cl. V. și VI. se va cere imediat înființarea postului al 2-lea, iar comitetul școlar se va îngriji de sală. Deasemenea dacă la școalele cu doi învățători, elevii cl. V. și VI. în prezent ating numărul de 30 se va cere înființarea postului III.

Ude sunt 3 învățători postul 4 se va cere dacă numărul de elevi din clasa V-a și VI-a va fi de minimum 40.

Orariue privitor la acest ins. supraprimary se va trimite de inspectorat, totuși am dori ca Dvs, D-nii revizori, să ne înaintați niște proiecte de chipul cum ați înțelege să aplicați programa acestei ultime clase în județele Dvs.

ȘTIRI.

* *Comitetele școlare sunt stăruitor rugate să ne achite de urgență abonamentul la revistă.*

* Potrivit Art. 19 și 22 din Legea nouă școlară, înscrierile la școalele primare se fac între 1—10 Septembrie, iar cursurile școlare se încep în ziua de 15 a acestei luni. Domnii învățători să se țină strict de dispozițiile aceste.

* Județul nostru a votat în anul acesta pentru construcțiile școlare suma de 248,200 Lei.

* Comitetul școlar județean în ședința din 4 l. c. a votat pentru construcțiile școlare următoarele sume: Meșcreac 40 mii lei, Păgida 30 mii lei, Corna

20 mii lei.

* În zilele aceste a apărut în Moritorul oficial noua programă analitică a învățământului primar, care credem, că se va tipări încurând și în broșură, ce se va distribui apoi tuturor școlălor.

* **Abonamente achitate.** V. Corbean, R. Moldovan, L. Bôjthe, I. Muntean, I. Lucaciu, L. Crișan, A. Neagoie, S. Rusu, L. Drăgan, V. Drăgan, E. Albu, L. Cristea, A. Lechințean, O. Pop, E. Bârzan, Fr. Magyari, Cl. Domșa, A. Constantin, C. Costea, V. Raceu, A. Morar, D. Mărginean, V. Martin, E. Matora, A. Opreș, V. Voda, V. Fleșer, V. Sturza, D. Butyka, I. Medrea, M. Onice, V. Murgău, A. Troanchăs, T. Andromache, N. Șandru, Gh. Bărbuleț, Gh. Molodheț, N. Tomja, P. Nemes câte 60 Lei.

Este interesul fiecărui Domn Învățător ca pentru anul nou școlar să-și *procure toate manualele și rechizitele școlare* numai dela **Cooperativa Învățătorilor**, Aiud, fiindcă prin aceasta fiecare membru contribuie la sporirea capitalului său, apoi aici cumpără calități mai bune cu prețuri mai eftine ca ori unde

Din prețul manualelor școlare acordăm Dnilor Înv. 10% rabat.

În depozit avem următoarele manuale introduse în școlile din județul Alba de jos :

Cl. I.	T. Cocișiu :	Abecedar	Lei	6.—
	Stroia—Lăpădat	"	"	10.—
	Biciulescu	Aritmetică	"	10.50
Cl. II.	T. Cocișiu	Carte de cetire cl. II.	"	4.—
	Dulfu-Ch.-Crist.	C. de cetire cl. II. urb.	"	27.50
	Dulfu-Gh.-Ghiță	Aritmetică cl. II. urb.	"	13.50
	Biciulescu	" " " "	"	12.—
	M. Sasu	Geografia județului	"	15.—
Cl. III.	Dulfu-Ch.-Crist.	Cetire cl. III. urb.	"	27.—
	Pațrăscan-Petr.	Gramatică cl. III. urb.	"	9.50
	Const.-Petrescu	Aritmetică " " "	"	8.50
	Dulfu	Geografia României " " "	"	14.—
		Harta României	"	15.—
Cl. IV.	Dulfu	Cetire cl. IV. urb.	"	39.—
	Pătrăscan-Petr.	Gramatică	"	9.50
	Const.-Petrescu	Aritmetică cl. IV. urb.	"	15.—
	Dulfu	Geografia Continentelor	"	16.50
		Harta Europei	"	15.—
	Popa-Burcă	Atlas Geografic	"	35.—

Orice alt manual ce nu avem în depozit, la cerere se procură în timpul cel mai scurt. *Prețul curent al rechizitelor școlare* : 100 buc. Caete din hârtie albă, liniate dictando, aritmetică și caligrafie Lei 85.—
 100 buc. Caete pentru desemn hârtie bună 6 file Lei 180
 100 " " " " " " 12 " " 360
 1 cutie (100 buc.) creioane de piatră Lei 50. Tabliță de piatră Lei 15 și 20. 1 cutie (144 buc.) penițe aluminiu Lei 65. 1 cutie (50 buc.) cretă albă Lei 20.

Toate celelalte articole de școală și birou, ca creioane, tocure, gumă de sters, hârtii, plicuri, bureți de tablă, cerneală etc. le vindem cu prețurile cele mai eftine. Comandele sosite prin postă se expediază în ziua sosirei. În permanență mare asortiment de articole de manufactură. Rugăm tot sprijinul.

Cooperativa Învățătorilor din jud. Alba de jos — AIUD.